

Ez ditzagun ito

Geure aztarna ekologikoak planetako
baliabideak agortzen ditu eta gizateria
garatzeko aukerak ere murrizten ditu.

**UTZI ZURE AZTARNA
POBREZIAREN AURKA**

Zurekin, bat gehiago

OTOITZAK - AZTARNA BATEN HISTORIA

Sinboloak:

Gogoeta:

Ingurumenari eta Garapen Iraunkorrari buruzko Brasilgo Biltzar handizalean, 172 herrialdek parte hartu zuten (108 estatuburuk), eta gobernu kanpoko erakundeetako 2.400 ordezkari bildu ziren. Errealitatea agerian jartzeko balio digu biltzar horrek, ekintzarako hainbat ildo jorratu baitzituen: gure planetako ekosistemaren osasuna eta osotasuna berreskuratzea; estatuen jarduera, beren baliabideak ustiatzeko eskubide subiranoa duten subjektu gisa; estatuen erantzukizuna, beren jurisdikzioaren barnean edo beren kontrolpean dauden eremuetan garatutako jarduerak beste estatu batzuetako edo jurisdikzio nazionalaren mugetatik kanpoko eremuetako ingurumenari kalterik egin ez diezaieten. Horrez gain, agerian jarri nahi izan zen herrialde bakoitzaren garapena gauzatzerakoan gaur egungo eta etorkizuneko belaunaldien garapen eta ingurumen beharrei modu orekatuan erantzun beharra dagoela ere, ezaguera zientifikoak eta teknologikoak trukatzuz eta teknologien garapena, egokitzapena, hedapena eta transferentzia indartuz (teknologia berriak eta berritzaileak); pobrezia desagerrarazteko estatu eta pertsona guztien arteko lankidetzaz ere azpimarratu zen, garapen iraunkorrerako ezinbesteko baldintza den neurrian. Lehentasun berezia eman zitzaizen garapen-bidean diren herrialdeen egoerari eta behar bereziei, batik bat gutxien aurreratu diren eta ingurumenaren ikuspegitik zaugarrienak diren herrialdeetakoiei. Lagungarri izango den nazioarteko sistema ekonomiko ireki baten garapena ere sustatu nahi izan zen, herrialde guztien hazkundea eta garapen iraunkorra bultzatzeko, etab.

Hainbat goi-bilera izan dira geroztik. Johannesburgon, adibidez, handik hamar urtera, 190 estatuburu eta gobernuburu bildu ziren, Rion hartu ziren konpromisoak zer neurritan bete diren ebaluatzeko eta garapen iraunkorra sustatuko duten ekintzak abiarazteko. Ukaezina da bilkura horiek adierazten duten errealitatea: eredu neoliberalarekin bizitzeak edukia kendu dio goi-bilera hari, eta, horren erakusgarri, bada frogar bat: Iparraldearen eta Hegoaldearen arteko desberdintasunak, ez murriztu, baizik eta areagotu egin dira; arrakala hori gero eta handiagoa da, Rioko Goi Bilerako NPGren % 0,7tik herrialde aberatsetako aurrekontuen % 8-10 ingurura igaro baikara (NBERen datuak, 2004). Argi dago, beraz: gaur egungo eredu ekonomikoak premiazkoa du berritzea, gaur egungo krisia iritsi baino askoz lehenagotik ere.

Zergatik ez duzu aldatzen zure Jainkoa? (P. Casaldáliga)

Bizitza aldatzeko

Jainkoa aldatu behar duzu.

Jainkoa aldatu behar duzu.

Eliza aldatzeko.

Mundua aldatzeko.

Jainkoa aldatu behar duzu.

Otoitza:

Kredo makroekumenikoa. Jainkoaren Herriaren Quitoko Biltzarrak egindako lehen topaketa (Ekuador)

Odol askotako gizon-emakumeok,
bihotz bakarra osatzen dugunok,
Aberri Handi berean bat eginik,
zeruen eta lurraren bihotz
aitortzen zaitugu, eta halaxe maite zaitugu,
izan diren garai guztietan
kultura guztietan Zu gurtuz,
bide baitzara herrien bide guztien artean.

Izen guztien Jainko,
guztiak baino handiagoa.
Unibertsoaren egilea,
bizi-iturria;
gu guztion aita eta ama,
gutako bihurtua eta guztion askatzailea,
Nazaretoko Jesusen bidez.

Uste dugu baduzula amets bat:
erabateko gizaki egitea gu,
Ama Lurraren gainean, gizon eta emakume,
harmonian bizi gaitezen,
Lurrak elikatzen baikaitu,
etxe berean eta mahai beraren inguruan
elkartzen baikaitu.

Zure ametsa pertsona guztien
eta herri guztien ametsik onenekin
bat datorrela sinesten dugu.
Zoriontsu egin nahi gaituzu,
hemen eta heriotzatik harago;
Zurekin eta gure zaharrekin,
eta munduko senide guztiekin.

Badakigu zure ametsak bizitzaren defentsan
eta Justizia eta Bakea ezartzeko unean
aske eta solidario izanez parte hartzeko
eskatzen digula.

Denbora eta odola eman dituzte gure senide
askok, zure ametsa betetzen laguntzeko.

Askatasunerako bidean goazela,
gure artean sumatzen zaitugu,
senide nagusi gisa.
Gizon, emakume, indigena, beltz,
mestizo, zuri, haur nahiz adineko,
guztien aurpegian aurkitzen zaitugu,
bai eta argitan, lurrean, uretan ere.
Munduko behartsu eta baztertu
guztiengan harrera egin nahi dizugu,
gure maitasunaren beharra duzunez.

Uste osoa dugu zure indarrean eta
zure alaitasunean, huraxe dugu euskarri,
bultza egiten digu, kantuan eta dantzan
jartzen gaitu, eta Utopiaren bideetara
garamatza, minak min,
hondamenaren inperioari aurre eginez.

Badakigu heriotzaren idoloak
garaituko dituzula;
irabazien peskizan eta harrokerian gurtzen
dituzte idoloak;
gure kontinentean eta, bereziki, Hirugarren
Munduan, heldu eta ume,
milioika lagun hitzen dituzten idoloak.

Zure maitasunean sinesten dugu, Maitasuna
baitzara. Badakigu zure antzeko izan gaitezen
nahi duzula:

Bizitza, Presentzia eta Komunio,
emakume eta gizon berri,
zure herriaren senidetasunean.
Gaitzik gabeko Lurraren truke
Zeru Berria eta Lur Berria
prestatu diguzu ondare gisa.

OTOITZAK - AZTARNA UZTEN DUEN AZTARNA... BERDINTASUNIK EZA

Sinboloak:

Gogoeta:

Munduko desorekak badu osagai bat, zentroa mendebaldean duena. Mendebaldean, uste izan dugu eta uste dugu oraindik ere unibertsoaren erdigunean gu gaudela. Egiturazko egoismo hori da, inolako zalantzarik gabe, aztarna ekologiko mingarri honen jatorri espirituala. Jarrera suntsitzaile horren frogarik handiena garatutako munduak bere buruari argazkia ateratzeko uneak emango du. Ongi begiratu gero, berehala ikusiko dugu ekuatore-lerroa ez doala mundu-maparen erditik, eskolan bestelakorik ikasi bagenuen ere. Duela mendi erdi baino gehiago, argi erakutsi zuen Arno Peters ¹ ikertzaile alemaniarrek ordura arte inork ikusi ez zuena, guztiok begira bageunden ere: ekuatore lerroa ez dago mundu-maparen erdian; biluzik zegoen, beraz, geografiaren erregea. Irakatsi ziguten mundu-mapak bi heren sartzen ditu Iparraldean, eta herena hegoaldean: mapan, Latinoamerika osoa baino zabala go ageri da Europa, nahiz eta, egiaz, Latinoamerikak Europaren azalera bikoiztu; Eskandinavia baino txikiagoa dirudi Indiak, baina hiru aldiz handiagoa da; mapan, toki gehiago hartzen dute Estatu Batuek eta Kanadak Afrikak baino, eta, egiaz, ez dira iristen afrikar lurralde guztiaren bi herenera. Gezurra dio mapak. Geografia tradizionalak tokia lapurtzen du, ekonomia inperialak aberastasuna lapurtzen duen bezalaxe. Historia ofizialak memoriari lapurtzen dio, eta kultura formalak hitza lapurtzen du. Iparraldeak eta Hegoaldeak soilik toki batean egiten die aurre elkarri nahiko parekatuta: Brasilgo futbol-zelai batean. Amazonas ibaiaren bokalean dago. Ekuatore lerroak erdi-erditik mozten du futbol-estadio hori, eta, beraz, talde bakoitzak denboraldi bat hegoaldean eta bestea iparraldean jokatzen du².

Injustizia ez da partida bat, baina jarrera bat hartzeko eskatuko dizu. Zuk norekin jokatuko duzu?

1 1569an argitaratu zen lehen mundu-mapa, Gerhard Kremer kartografoak zuzen kalkulatuakoa: Mercatorren mapa izenez egin da ezagun proiektzioa, eta horixe izan da azken lau mendeetan onartuena eta gehien erabili dena. Mundu-bolaren proiektzio zilindrikoa da, eta mapa horretako okerrek eurozentrimoa islatzen dute; irakurketa geografiko horrek, irakurketa historikoarekin eta sozioekonomikoarekin batera, ideia bat eman diezaguke gure mundua maila guztietan nola banatuta dagoen ikusteko. Dena den, arlo geografikoan, Arno Peters geografo alemaniarrek bere mapa aurkeztu zuen 1974an, eta hark, Belgikako Gerardus Mercator kideak abiarazitako tradizioari jarraitu beharrean (gaur egunera arte erabili izan dena), zuzentasunez jokatu nahi izan zuen munduaren errealitatearekin, maila horretan bederen. Dena den, badirudi pixka bat gehiago borrokatu beharko garela mapa hori maila guztietan orekatzeko.

2 Cf. E. GALEANO, Patas ariba. La historia del mundo al revés, Siglo XXI, Bartzelona 2000.

Otoitza:

Nire gorputza janari da (P. Casaldáliga)

Keinu egiten dugu gure eskuez, zureez,
mahaia eta etorkizuna partekatzeko
guztion artean senide legez.
Zure heriotzan eta Zure bizitzan bizitzeko.

Aleak ogitan bateratuz,
Jainkoaren Hiri elkartu izaten
ikasiko dugu, gizakion hiri izaten.
Zu janez janari izaten jakin dezagun.

Haren zainetako odolak eragiten digu.
Haiek ez daukaten ogiak dei egiten digu,
Zurekin eguneroko ogi izan gaitezen.

Zure oroimenaren argitan,
Erreinura goaz, Historia eginez,
senideen arteko Eukaristia iraultzailean

OTOITZAK - ELIZAREN AZTARNA

Sinboloak:

Gogoeta:³

Alde izugarria dago kontsumitzen ditugun baliabideen eta gure ingurunean eskura ditugun baliabideen artean. Txinako eta Indiako biztanleek, Mendebalde aberastua imitatuz eta garapena gaizki ulertuta, auzokide dituzten Iparraldeko bizilagunen pareko kontsumoa aldarrikatuko balute, Lurra bezalako 3-5 planeta beharko genituzke. Baina berri txarrak ditugu: bat besterik ez dugu.

Hala ere, ez dezagun pentsa batzuen gehiegikeriak soilik gure mugetatik urrun dituela ondorioak. Zehazki, Espainian, biztanleko errenta nazionalaren % 50tik beherako diru-sarrerekin bizi dira 8,5 milioi pertsona (biztanleria guztiaren % 20 inguru); beraz, pobreen artean sailkatzen dira, eta horietatik 3 milioi zailtasun handiak dituzte dieta orekatuari eusteko, hau da: gosez bizi dira.

Esan dezagun zehazkiago: Bartzelonan soilik, malnutrizioak jotako 740 haur hauteman dira gaur. Andaluzian, 140 mila ume baino gehiago gosez bizi dira egunero. Kanarietan –autonomia-erkidego pobreena–, 112 mila haur daude malnutrizioak jota. Gaztela eta Leonen, 77 mila pertsonak elikagaien bankuetara jo behar izaten dute jan nahi badute.

Zer esan behar du Jesusen Elizak horren aurrean, definizioz “pobreekin eta pobreentzat den Eliza” (Francisko aita santua) izan denak eta izan nahi duenak gaur egun? Elizako gurasoen tradizioa ekar daiteke gogora, eta bihotzera ekarri berriro:

- a.** «Itxura batean gurea dena ere, egiaz besterena da. Ezer ez da benetan gurea, ezta gu geu ere, Jainkoarena baita guztia» (Tertuliano, Pazientziaren tratatua, 7. kapitulua).

³ Cf. <http://www.aragonvalley.com/10-consejos-para-reducir-tu-huella-ecologica-y-proteger-el-planeta/>

- b.** «Lurra eta lurgaineko gauza guztiak ez dira Jaunarenak, ala? Baina, hori bai, guztiok daukagu-
na guztion jaun batena bada, gauza horiek haren zerbitzari direnenak –gureak– ere izango dira,
baldin eta Jaunaren ondasunak berdintasunean banatzen badira haren zerbitzarien artean» (Joan
Krisostomo, Timoteori zuzendutako lehen gutunari buruzko 12. predikua, 4. kapitulua).
- c.** «Behartsuen artean banatzen duzun ondasuna ez da zurea. Haiena zena itzultzen diezu, guztiok
erabiltzeko guztioi eman zitzaiguna zuretzat soilik hartu baituzu indarrez. Lurra guztiona da, ez
aberatsena soilik» (Anbrosio Milangoa, Naboth behartsua, 53).
- d.** «Norbaitek inori jantziak lapurtzen dizkionean, lapurra esaten diogu. Ez al diogu izen horixe eman
behar aukera izanda ere biluzik dagoenari jantzia ematen ez dionari? Janaritegian daukazun
ogia gose denarena da; erabili gabe jantzitegian zintzilik daukazun berokia behar duenarena da;
armairuan hondatzen ari diren oinetakoak oinutsik dabilenarenak dira; pilatzen ari zaren dirua
behartsuarena da (...). Antzerkira iritsi eta atzetik datozeinei sartzen utzi nahi ez liekeen pertsona
baten antza hartze dizut; guztiek eskubidez ikuskizunaz gozatzeko aukera izan arren, bakarrik
ikusi nahi lukeen pertsonarena. Horrelakoxeak dira aberatsak: guztion ondasunak bereganatzen
dituzte, lehenengo iritsi zirelako ondasun horietara» (Basilio Magno, Lk 12,16-21, 7 atalari buruzko
predikua).

Eliza maitea, Nazareteko Jesusen jarraitzaile maitea: hona hemen Elizaren gurasoen irakaspena. Hona
hemen zure ezaugarri den aztarna ebanjelikoa. Gizadia ere aztarna hori ezaugarri izatera deitua dago

Otoitza:

Nik maite dudan Eliza (Raúl Silva Enríquez kardinala)

Nik maite dudan Eliza eguneroko Eliza Santua da.
(...)

Jesukristo, Ebanjelioa, ogia, eukaristia, Kristoren gorputz umila egunero.
Behartsuen aurpegiak eta kantuan, borrokan, sufrutuz
bizi ziren gizon-emakumeen aurpegiak dituen.
Eguneroko Eliza Santua.
(...)

Herriak batzen zituen, lo zeudenak esnatzen.
Otoitzera dei egiten zion hertsapenaren barkamenari, saminez, lekukoez leunduta;
elizak komunioa zekarren, ezinegona sortzen zuen. Bakearen korrante zabalari dei egiten zion,
eta misiolarien arriskuei,
Kongoko oihanei,
lagunaren jarraitzaile
izateari.

Bihotz garbiko eliza.
Bide estuko eliza.
Bizitzaren eliza ederra.
Eguneroko Eliza Santua.
(...)

Aniztasunaren eliza maite dut, batasunaren eliza zaila.
Laikoaren eta apaizaren eliza maite dut,
San Frantziskorena eta San Tomasena.
Gau iluneko eliza, eta pazientzia luzeko batzarra.

Zientziari ateak irekitzen dizkion eliza maite dut
eta lur usaina darion eliza xumea, apostoluen kredo laburrarekin
eta giza izerdiz hiri justua eraikitzen ari dena.

Guraso eta doktoreen eliza maite dut.
Gaur egun liburu-dendetatik kanpo zabalduko diren liburuak
idazten dituzten jakintsu batzuen eliza.

Hemengo eliza maite dut, oraingoa.
Gure kontinenteko eliza pobrea. Odolez bustia, jendez betea.
Garaituak izan diren ahotsik gabeko herrien eliza.
Eliza solidarioa maite dut,
elkarri berdintasun santuan eskua emanda doazenena.

Kristoren zaurira hurbiltzen den eliza hori maite dut.
Pueblako eta Medellínko eliza, Dom Elderrena, Romerorena eta Luther Kingena,
Moisesen, Dabiden, Isaiasen eta Ezeikielen eskutik baitatoz.

Egiaren aurrean amore eman gabe bere herriarekin doan eliza maite dut.
Jazarriak babesten dituen eta askatasunaren irrikaz dagoena.

(...)

Beheratutakoen eliza maite dut (...).
Eliza zintzo eta totela maite dut.
Irakasten duen eliza, entzuten duena.
Eliza ausarta, sortzailea, bipila. Eta eriondo den eliza.

Jazarritako eliza klandestino maite dut, arima diru ahalguztidunari saltzen ez dion eliza.
Eliza zalapartatsua maite dut,
eta mila urteko ildaskak dituen eliza.
Lekukotasunezko eliza maite dut, barru nahiz kanpoko borrokek zauritu dutena. (...)

Haserre bareko eliza maite dut. Irlandako eta Poloniako eliza, Guatemalakoa, El Salvadorkoa,
Atzeratuen eta baztertu mordoaren eliza.

Ezinezkoa denaren eliza maite dut
Itxaropena emakumearen oinetan jartzen duena,
Ama Maria santua.
Amnistiaren eliza hau maite dut, eguneroko Eliza Santua.

Oinarri sendoen gainean eraikitako Jesukristoren eliza maite dut, hantxe bizi nahi dut
azken unera arte. Amen.

OTOITZAK - ESPERANTZAREN AZTARNA

Sinboloak:

Gogoeta:⁴

Ahaztu dezagun une batez gauzen gainean dugun ikuspegi normala, eta saia gaitezen gure gaur egungo krisia denbora kosmikoaren ikuspegitik interpretatzen. Agian, hobeto ulertuko dugu horrela, erlatibizatu egingo dugu, eta, esperantzaren esparruan, gorago jo ahal izango dugu.

Imajina dezagun unibertsoaren historiaren 13 mila milioi urteko historia mende bakar batean biltzen dugula. «Urte kosmiko» bakoitza lurreko ehun eta hamahiru milioi urte lirateke

Ikuspegi horretatik, mende kosmikoaren 70. urtean jaio zen Lurra, eta, guri harrigarria iruditzen arren, bizitza handik pixka batera agertu zen itsasoan, 73. urtean (...). Lehen egun kosmiko horren arratsaldean eta gauean, naturarekin harmonian bizi ginen, haren erritmo eta arriskuak zainduz. Duela berrogei minutu arte, gure presentziak ez zion ia ezertan eragin komunitate biotikoari, eta, une horretan, landareak eta animaliak hazten eta hezten hasi ginen, eta lurra latzen. Harrezkero, naturako esku-hartzeak gero eta indartsuagoak izan dira, eta, duela hogeita minutu, hiriak eraikitzen eta hirietan bizitzen hasi gara. Duela bi minutu (...), Europa gizarte teknologiko bihurtu da, ustiapen kolonialistaren bidez hedatu du bere boterea. Fase horretan sortu da munduaren proiektua, zentro bat eta zenbait aldiri eratuz eta aberatsen eta pobreen artean zulo bat eginez. Azken hamabi segundoetan (1950etik aurrera) ustiapen eta suntsipen ekologikoa izugarri bizkortu da. Epe labur horretan, oihan handien ia erdiak bota ditugu. Hurrengo hogeita segundo kosmikoetan, Lurraren temperatura 0,5 °C igoko da, eta, hemendik gutxira, 5 °C-ra arte igo daiteke; biosferaren zati handi bat eta milioika pertsona arriskuan jar ditzake horrek. Azken bost segundo kosmikoetan, lantzeko lur kantitate handia galdu du Lurra, Frantziako eta Txinako lantzeko lur guztia adina; eta hamar milaka produktu kimiko isuri dira lur horretara, horietako asko oso toxikoak, eta bizitzaren oinarriari mehatxu egiten diete. Orain, espezie ugari galduko dira, zientzialari batzuek diotenez, espezie guztien % 20tik % 50era. Noiz gelditu behar du honek guztiak? Zergatik suntsipen hau? Gure erantzuna: zibilizazio-proiektu honen "etekinez" goza dezan gizadiaren zati txiki batek, modu pribatuan edo izaera korporatiboz. Munduko % 20 aberatsenek munduko % 20 pobreenek baino berrehun aldiz gehiago irabazten dute urtean. 2008. urte hasieran, gaur egungo krisi ekonomiko-finantzarioa iritsi aurretik, mila milioitik gora zituzten 1.195 lagunek, eta

4 L. Boff, «La óptica de la evolución cósmica nos devuelve esperanza», *La columna de Leonardo Boff*, Petrópolis 2012-08-24, http://www.servicioskoinonia.org/boff/articulo.php?num=502_

4,4 bilioi dolar zituzten guztira; hau da, % 50 pobreenen urteko errentaren bikoitza, gutxi gorabehera. Errentaren ikuspegitik, gizadiaren % 1 aberatsenak % 57 pobreenaren baliokidea jasotzen zuen (...).

Beraz, alde batetik, krisiaren larritasuna azpimarratu dugu; baina, bestetik, ez dugu ikuspegi apokaliptiko bat proiektatu nahi, paralisia eta etsipena baino ez baillituzke ekarriko ikuspegi horrek. Arazo horiek guk sortuak dira, eta, beraz, guk geuk eman diezaiekegu irtenbidea, horietako batzuek atzerakorik ez badute ere. Konponbidea emateko esperantzarik badela esan nahi du horrek. 2011ko uztaillean Rio de Janeiroko Herrien Goi Bileran izan zirenek edota Munduko Gizarte Foroetan parte hartu zutenek badakite, hain zuzen, milaka eta milaka pertsona jabetuta daudela horretaz, eta, munduko bazter guztietatik etorrita, lanean ari direla modu sortzailean, ekosistemei eta Ama Lurrari kalte egin gabe gizadiari duintasunez bizitzeko aukera emango dioten bideak urratzen. Badaukagu informazioa eta badaukagu ezaguerak, gaur egungo krisi honi konponbidea emateko. Adimen emozionala eta adeitsua abiaraztea falta zaigu, amets salbatzaileak, solidaritatea, errukia, elkarrekiko mendekotasuna eta erantzukizun unitbertsala sustatzen baititu adimen emozional horrek (...). Krisialdiak sormenerako garaiak ere izan daitezke, eta, garai berri horietan, ikuspegi eta aukera berriak sortzen dira. Krisi hitza, txineraz, weiji hitzak adieratzen du, eta arriskuaren eta aukeraren karaktereak bateratuz sortutako hitza da. Ez da kontraesan hutsa edo paradoxa; izan ere, benetako arriskuek sakoneko kausak bilatzera eta aukerak ez alferrik galtzeko bide berriak urratzera bultzatzen gaituzte. Gure kulturari, krisi hitza sanskritoko kri hitzetik dator, eta garbitzea eta araztea esan nahi du. (...) Argi egiteko egokiak dira, beraz, bi adierak, txinerakoa eta sanskritokoa.

Bukatzeko, Ipar Amerikako bi ekologista eta hezitzaile ezagunen hitzak ekarri nahi ditut hona, Macy eta Brown andreen hitzak: «Lurraren gaur egungo une historikoaren ezaugarri nagusia ez da gu planeta suntsitzeko bidea jarri izana, horretan ari baikara jada aspaldidanik; kontua da mila urtetik gorako amets batetik esnatzen hasi garela, eta naturarekin, bizitzarekin, Lurrarekin, besteekin eta geure buruarekin harreman mota berri bat ezartzera goazela. Ikuspegi berri horrek irrikatzen genuen Aldaketa Handia ahalbidetuko du» (Macy eta Brown, *Nossa vida como Gaia*, 2004, 37). Etorriko da, eboluzioaren eta Jainkoaren graziaz.

Otoitza:

Jaiotzatik

Jaiotzatik, Gabonak prestatzen ari
garela, esperantza berria sortzen da.

Haur bihurtu den Jainkoaren iribarrean
Erreinuaren argia agertzen da sotilki.

Jainko haurra,
laztanak, arreta behar dituen.
Esperantza berria, guztion ahaleginarekin
haziko dena.
Ama ernea, Jainkoak eskatzen dion
orotarako prest dagoena.

Bai esateko eta bizitza osoa emateko
zalantza izpirik ez duena. Ama
Jaunaren Ama, eta gure Ama.

Maria Nazaretekoa,
Aitagana eramango gaituen bidea. Jainkoa,
egurats gorrian eta ahaztuta aska batean jaioa.

Sufritzen ari diren pobreen artean
haren presentzia gogoraziko digu. Gabonak,
Jainkoaren sinbolo, munduan baztertuen artetik
Erreinurako deia egiteko pobre egin zenaren ikur.
Poztu zaitezte, garai guztietako artzain, nekazari,
langile!

Iritsi da Berri Ona,
has dadila jaia, herriaren erdigunean.
Espero genuen askapena
ez da jada amets.
Mundu berriaren hazia
errealitate bihurtzen hasi da.
Kanta dezagun
pozez, esku eta ahotsak elkartuz.

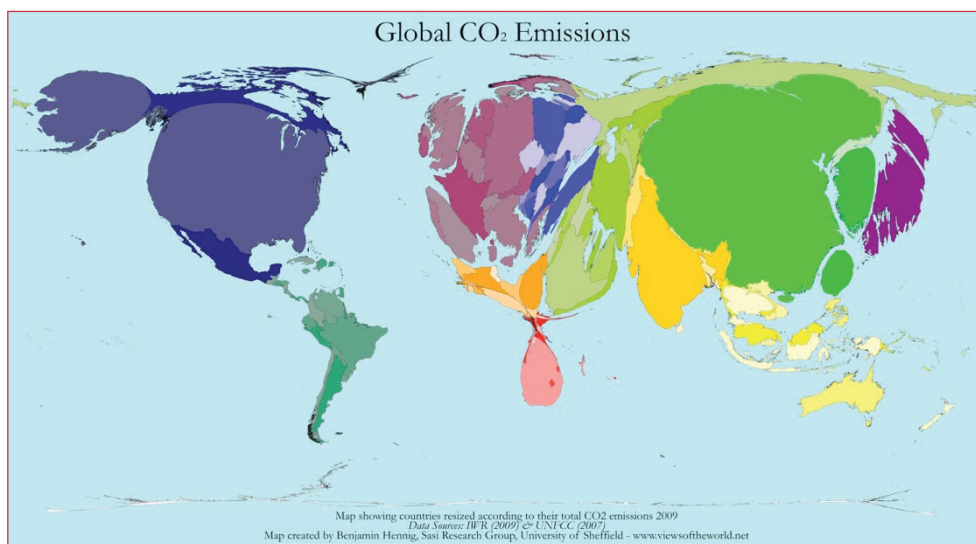
Jainko bizia ikustera goaz,
ospa dezagun haren jaiotza.
Gabonetako askatik,
oihu bat sortu da, adorezko oihu bat.
Gurekin da Jainkoa,
irten gaitezen bidera. Jaio den Jainkoa
behar gaituen haur txiki bat da,
eta gure burua eskaini behar diogu
Erreinua haz dadin.

Gabonak: Mariak egin bezala,
isiltasunetik Jainko gizakiaren
misterioa behatzeko garaia;
aldatzeko deia egiten digu,
besteentzat bizitzeko deia,
munduan Jainkoaren presentziaren
sakramentu ikaragarria eraikitzekoa.
Jainkoaren amasa lagun,
Jainko hori gizon-emakumeengana
iristen da, eta gure senide egiten.

OTOITZAK - AZTARNA EKOLOGIKOA: ZUK ERABAKI

Sinboloak:

Gogoeta:⁵

Gure esku dago, gutako bakoitzaren esku, munduan gure aztarna uzteko gure urratsak bateratzea, neoliberalismoari aurre egiteko eta aztarna ekologikoa geldiarazteko. Massachusetts Institute of Technology-ko (MIT) Carlo Ratti adituak «hiri sentiberak» izena eman dio soluzioari. Zu eta ni, biok gaudela soluzio horretan.

«Hiri sentiberak» hiri adimendunak dira, baina herritarren arteko interakzio sentibera eta zentzudunaren bidez hobetutakoak; eskala-ekonomiari —enpresaren hedapenaren bidez hobekuntzarik handiena lortzen da kostuen atalean— probetxu optimoa ematen zaio berorietan.

Hiriei ikuspegi gizatiarra ekartzeaz gain, ikuspegi hori oso urrun dago smart city edo hiri adimendunen proiektu askok inguruan dituzten modako ekimen eferbeszenteetatik. Gaur egungo kontsumo mailaren aurrean beste aukera batzuk hartzea aberasgarri gerta daiteke hiri horientzat; izan ere, kontsumo maila horixe da ezarritako eredu eutsiezinenaren faktore nagusietako bat.

Gure planetaren iraunkortasuna ez da ezinezko helburua; baina nahitaezkoa du hiri sentiberaren aldeko konpromiso pertsonala hartzea guztiok. Hona hemen aztarna ekologikoa murrizteko 10 aholku, geure egin ditzakegunak:

1. Jabetu gai honetaz. Konturatu egiten duzun edozerk ondorio bat duela.
2. Aztertu ea erostera zoazen hori benetan behar duzun, edo beste aukerarik baduzun.
3. Luzatu ahalik eta gehien zure gauzen erabilera. Zerbait hondatzen bazaizu, saiatu konpontzen, berrehala bota beharrean.

⁵ Cf. <http://www.aragonvalley.com/10-consejos-para-reducir-tu-huella-ecologica-y-proteger-el-planeta/>

4. Ibili oinez, bizikletaz; erabili garraio publikoa. Autoa erabili beharra duzu benetan?
5. Partekatu besteekin autoa. Nahitaez autoa hartu behar baduzu, partekatu besteekin.
6. Murritu hondakinak. Bilgarri gutxi dituzten ontzi handiak erabili. Gutako bakoitzak zabor kantitate izugarria sortzen du urtean, gure pisua hamar aldiz adinakoa.
7. Berrerabili hala duzuna, eta birziklatu.
8. Aurreztu energia. Badaude kontsumo txikiko etxetresna elektrikoak eta bonbillak, eta gehiago irauten dute gainera. Zehazki, kontsumo txikiko bonbilla batek bonbilla normalak baino 10 aldiz gehiago irauten du.
9. Saiatu tresnak ez uzten stand-by egoeran, edo kargagailuak deskonektatuta uzten, energia gas-tatzen baitute. Tresna batek, stand-by egoeran, elektrizitatearen % 6,6 kontsumitzen du.
10. Aurreztu ura. Tanta jarria duen iturri batek 50 litro ur galtzen ditu astean.

Utzi zure aztarna munduan, isilik baina modu iraultzailean. Inoren txaloak, aitortza, sariak edo ospea bilatu gabe. Jakinda gizatiarragoa izatea dugula erronka, eta horretarako prest egon behar dugula.

Otoitza:

Guztiok beharrezkoak gara.
Jesusek ez du eskurik.
Gure eskuak baino ez ditu
justiziazko mundu bat eraikitzeko. Jesusek
ez du oinik.
Gure oinak baino ez ditu,
askatasuna eta maitasuna
abian jartzeko.
Jesusek ez du ezpainik.
Gure ezpainak baino ez ditu, munduan be-
hartsuen artean
Berri Ona zabaltzeko.
Jesusek ez du baliabiderik.
Gure ekimena baino ez du, gizon-emakume
guztiok
anai-arreba izan gaitezen.
Jesus, zure Ebanjelio gara.
Jendeak irakur dezakeen
Ebanjelio bakarra,
gure bizitzak hitz eta egintza
eraginkorrez osatuta badaude

